

Sygn. akt: I C 479/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Grzybek
Protokolant:	sekr. sąd. Dagmara Napieraj

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2014 r. w Olsztynie

sprawy z powództwa K. Z.

przeciwko Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O.

o uchylenie uchwały

I. uchyła uchwałę (...)Rady Nadzorczej Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O.z dnia 8 grudnia 2011 roku,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 397 tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 95,85 zł tytułem brakujących kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Początkowo **powód K. Z.** wnosił przeciwko pozwanej Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O.o unieważnienie uchwały Rady Nadzorczej nr (...)(...) w sprawie wykluczenia go z grona członków Spółdzielni. Nadto powód wniósł o obciążenie pozwanej kosztami postępowania w sprawie.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał m. in., że od dnia 1 lutego 2011 r., kiedy to prezesem Zarządu został J. P., w pozwanej Spółdzielni zaistniał konflikt, podczas którego nowy prezes i jego zwolennicy podjęli próby wykluczenia kilku członków, w tym powoda. Zgodnie treścią pozwu, dnia 8 grudnia 2011 r. czterech członków Rady Nadzorczej, będących zwolennikami prezesa J. P., spotkało się celem „dokończenia” posiedzenia z dnia (...), w tym odwołania dotychczasowego przewodniczącego Rady – A. C.i sekretarza – M. S.. Nadto na tym posiedzeniu Rada Nadzorcza wykluczyła z grona członków Spółdzielni m. in. powoda.

Jak podniósł powód, nie został on powiadomiony o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej, na którym miał prawo złożyć wyjaśnienia co do stawianych mu zarzutów. Natomiast na Walnym Zgromadzeniu Członków Spółdzielni wyznaczonym na dzień (...) r. podjęto uchwałę o niewykluczaniu jego osoby z listy członków Spółdzielni, a uchwała ta nie została zaskarżona i ma moc wiążącą. Prezes Zarządu nie poinformował członków, których dotyczyły uchwały o wykluczeniu, że uchwały podjęte w dniu (...) r. są nieważne z uwagi na brak quorum. Mimo składanych przez grupę członków Spółdzielni wniosków Walne Zgromadzenia nie były zwoływane (k. 3-7)

Pismem z dnia 15 kwietnia 2013 r. powód wskazał, że wnosi o ustalenie, iż uchwała podjęta przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w dniu (...) r. w przedmiocie rozpatrzenia odwołania o wykluczeniu jest ważna, ewentualnie o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej nr (...) (...). (k. 51).

Ostatecznie powód K. Z., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, sprecyzował swoje stanowisko i wniósł o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej nr (...) o wykluczeniu go z grona członków Spółdzielni. Jednocześnie pełnomocnik powoda wniósł o przywrócenie terminu do wystąpienia z powództwem z uwagi na niewyczerpanie postępowania wewnątrzspółdzielczego. Uchybienie terminu nie nastąpiło z winy powoda, lecz Zarządu pozwanej, który wprowadzał członków w błąd, nie zwoływał walnych zgromadzeń, a zwoływane z grupą popierających go członków zrywał. Nadto pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kosztów procesu. (k. 102, k. 110, k. 129 i k. 351)

W odpowiedzi na pozew **pozwana Spółdzielnia Handlowo-Produkcyjna z siedzibą w O.** wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana podniosła m. in., że przedmiotowe powództwo powinno być oddalone z uwagi na złożenie pozwu po upływie terminu wskazanego w art. 24 § 7 ustawy - Prawo spółdzielcze. Sześciotygodniowy termin do zaskarżenia do sądu uchwały rady nadzorczej o wykluczenia członka spółdzielni biegnie od dnia, w którym odwołanie powinno być najpóźniej rozpatrzone. Jest to termin materialnoprawny, a nie procesowy, i nie podlega przywróceniu. Pozwana podała nadto, że uchwała z dnia (...) r. nie istnieje z powodu braku wymaganego kworum, a przyczyną opuszczenia sali obrad przez znaczną część spółdzielców było niezgodne z prawem dokonanie zmiany porządku obrad.

Odnosząc się do zaskarżonej uchwały (...), pozwana wskazała, że powód, jako członek Zarządu w 2010 r., akceptował nieprawidłowości w zarządzaniu mieniem Spółdzielni, nieuzasadnione i szkodliwe wyzbycie się za cenę niższą niż rynkowa pawilonu handlowego w W., podjął próby sprzedaży działki przy ul. (...)w O.bez zgody Walnego Zgromadzenia, nie doprowadził do uruchomienia wielopowierzchniowego sklepu w O., likwidując jednocześnie trzy sklepy w J.i O., akceptował zmiany na stanowisku kierownika piekarni, które spowodowały znaczny spadek w produkcji i sprzedaży, doprowadził do wynajmowania przez kilka miesięcy bez zawarcia umowy magazynu przy ul. (...), nie reagował na nieprawidłowości w łamaniu postanowień Statutu, wraz z innymi członkami Rady Nadzorczej podjął szereg uchwał o wykluczeniu z członkostwa wielu osób będących w opozycji, które zostały w trybie sądowym uchylone. Dodatkowo pozwana podniosła, że nieprawdziwe są zarzuty powoda, jakoby Zarząd Spółdzielni nie zwoływał walnych zgromadzeń lub je bezpodstawnie zrywał. (k. 176-190)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana Spółdzielnia Handlowo-Produkcyjna w O. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie m.in. sprzedaży detalicznej artykułów i produktów spożywczych oraz sprzedaży detalicznej mebli i sprzętu gospodarstwa domowego.

(bezsporne ; potwierdzone przez Statut pozwanej – k. 63-85)

Powód K. Z.jest wieloletnim członkiem pozwanej Spółdzielni, a nadto (...) był członkiem Zarządu na pół etatu. W tym czasie prezesem Zarządu był B. W., który zajmował się sprawami kadrowymi Spółdzielni. Od 1 lutego 2011 r. do chwili obecnej prezesem pozwanej spółdzielni jest J. P.

(bezsporne) zeznania świadka R. P. (1) – k. 380-380 v.; zeznania świadka I. K. – k. 383 v.-384, wyjaśnienia powoda k. 476, wyjaśnienia J. P. k 476)

Począwszy od 1 lutego 2011 r., kiedy to J. P. został wybrany na prezesa Zarządu pozwanej, w Spółdzielni powstał głęboki konflikt, który utrudnia jej prawidłowe funkcjonowanie. Na skutek powyższego w Spółdzielni zawiązały się dwie grupy, a mianowicie zwolennicy prezesa Zarządu popierani przez czterech członków Rady Nadzorczej oraz grupa przeciwników działalności J. P. (do niej należał m. in. powód).

(dowód : pismo z dnia 9 sierpnia 2013 r. – k. 312-314; zeznania świadka W. M. – k. 378 v.-379 v.; zeznania świadka B. W. – k. 379 v.-380; zeznania świadka R. P. (1) – k. 380-380 v.; zeznania świadka J. N. (1) – k. 380 v.-382; zeznania świadka R. S. – k. 382-382 v.; zeznania świadka Z. K. – k. 382 v.; zeznania świadka L. J. (1) – k. 382 v.-383; zeznania świadka Z. R. – k. 383-383 v.; zeznania świadka I. K. – k. 383 v.-384)

Pawilon handlowy w W. został sprzedany w maju 2005 r., tj. w czasie, kiedy funkcję Prezesa Zarządu Spółdzielni sprawował B. W., powód zaś był członkiem Zarządu. Przedmiotowy budynek nie był wykorzystywany w ramach prowadzonej przez Spółdzielnię działalności gospodarczej, a dotychczasowy dzierżawca zalegał z zapłatą czynszu, w związku z czym umowa uległa rozwiązaniu w połowie 2009 r. Od tego czasu budynek stał pusty, przy czym roczne utrzymanie tej nieruchomości wynosiło kilka tysięcy złotych. Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni wyraziło zgodę na sprzedaż obiektu w formie uchwały w 2005 r.

Spółdzielnia ogłosiła przetarg na sprzedaż pawilonu handlowego w W., do którego przystąpił jeden podmiot zainteresowany nabyciem tej nieruchomości. Rzeczoznawca wycenił wartość pawilonu na kwotę 160.000 złotych (? – J. N. – 200.000 zł-k. 381), a sprzedano go za kwotę 250.500 złotych. Środki uzyskane ze sprzedaży nieruchomości zostały przeznaczone na bieżącą działalność Spółdzielni, dzięki czemu nie było potrzeby zerwania lokaty, co przyniosłoby stratę rzędu 10.000 zł.

(dowód: zeznania świadka R. P. (1) – k. 380-380 v.; zeznania świadka J. N. (1) – k. 380 v.-382; zeznania świadka Z. K. – k. 382 v.; zeznania świadka L. J. (1) – k. 382 v.-383;

W 2010 r. do Zarządu pozwanej zwrócili się kontrahenci zainteresowani nabyciem działki przy ul. (...) w O. (sama pozwana nie składała oferty sprzedaży tej nieruchomości). Po przeprowadzeniu wstępnych rozmów w tym zakresie, Spółdzielnia podjęła decyzję o odmowie jej zbycia.

W tym też czasie zamknięto trzy sklepy prowadzone przez Spółdzielnię, a mianowicie sklep w J. oraz w O. przy ul. (...) i przy ul. (...), albowiem od kilku lat przynosiły straty. Dwa z tych sklepów zostały wynajęte, a trzeci z nich pozostał pusty (stan obecny).

(dowód: zeznania świadka J. N. (1) – k. 380 v.-382; zeznania świadka R. S. – k. 382-382 v.; zeznania świadka Z. R. – k. 383-383 v.)

W jednej z piekarni na stanowisku kierownika była zatrudniona M. C., którą w 2010r. Zarząd Spółdzielni zwolnił dyscyplinarnie, a następnie sąd ją przywrócił na dotychczasowe stanowisko, po czym znów ją zwolniono. Na jej miejsce zatrudniono J. S., którego podejrzewano wcześniej o kradzież produktów, a w tym czasie spadły obroty w sprzedaży pieczywa.

(dowód: zeznania świadka J. N. (1) – k. 380 v.-382; zeznania świadka R. S. – k. 382-382 v.;

Na posiedzeniu Zarządu w dniu 30 marca 2011r. podjęto decyzję o wystąpieniu z wnioskiem do Rady Nadzorczej o wykluczenie kilku członków Spółdzielni, w tym T. G. i K. R..

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej z dnia (...) r. obecny prezes Zarządu J. P. przedstawił pismo o wykluczeniu członków Zarządu w osobach B. W., R. P. (2) i K. Z., którym to zarzucono nieprawidłowe prowadzenie Spółdzielni. Rada Nadzorcza podjęła decyzję o zaproszeniu tych członków, przedstawieniu zarzucanych im czynów i wysłuchaniu w dniu (...)r.

(dowód: protokół posiedzenia Rady Nadzorczej nr 8 – k. 12-16)

W dniu (...) r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Spółdzielni, na którym rozpatrywano wnioski Zarządu o wykluczenie z grona spółdzielców, m.in. powoda. Osoby, których dotyczy wnioski o wykluczenie, zostały zawiadomione o terminie i celu posiedzenia, a w trakcie posiedzenia przedstawiono im zarzuty będące podstawą

sformułowania wniosku. W stosunku do powoda postawiono zarzuty związane m. in. z niekorzystną sprzedażą sklepu w W., spadku obrotów w Piekarni czy też wydzierżawiania magazynów bez zawarcia stosownej umowy.

Po wysłuchaniu członków Spółdzielni Rada Nadzorcza podjęła decyzję o wystosowaniu pisma do Zarządu o uzupełnienie dokumentów bezpośrednio obciążających członków wytypowanych do wykluczenia z członkostwa.

(dowód: protokół z posiedzenia Rady Nadzorczej nr 9 - k. 17-23)

Na dzień **28 kwietnia 2011 r.** zwołano Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni. Porządkiem obrad objęto m.in. przyjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni w 2010 r. oraz udzielenie absolutorium Zarządowi. W trakcie zebrania członkowie wnioskowali o nieudzielenie absolutorium Zarządowi, a wniosek ten został poparty przez ówczesnego Przewodniczącego Rady Nadzorczej Z. R.. Po zamknięciu dyskusji w tym przedmiocie odczytano uchwałę nr 1 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Zarządu za 2010 r. oraz udzielenia absolutorium (za przyjęciem uchwały głosowały 2 osoby, a przeciwko - 52 osoby).

Wobec wyniku głosowania powstała wątpliwość, któremu Zarządowi (poprzedniemu czy aktualnemu) nie udzielono absolutorium, co doprowadziło do sporu na tym tle między obecnymi na zebraniu członkami Spółdzielni. Część z nich prezentowała stanowisko, że głosowanie w sprawie udzielenia absolutorium dotyczyło obecnego Zarządu, a część była zdania, iż adresatem nieudzielenia absolutorium był poprzedni Zarząd. W związku ze sporem Przewodniczący Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni stwierdził, że zachodzi potrzeba zwrócenia się o opinię prawną w kwestii udzielenia absolutorium. Wykonanie opinii prawnej zlecił także inni członkowie Spółdzielni, którą sporządził adwokat M. H..

(dowód : protokół Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Handlowo – Produkcyjne z dnia 28 kwietnia 2011 r. – k. ; zawiadomienie o terminie zgromadzenia – k. 240)

W dniu (...) r. miało miejsce posiedzenie Rady Nadzorczej Spółdzielni, na którym poddano pod głosowanie wnioski Zarządu o wykluczenie z grona spółdzielców powoda i innych członków, podkreślając jednocześnie, że wbrew zobowiązaniu Zarząd nie przedstawił konkretnych i udokumentowanych zarzutów w stosunku do tych członków. Za wykluczeniem powoda głosowały dwie osoby, przeciw oddano cztery głosy, a jeden głos był nieważny.

(dowód: protokół z posiedzenia Rady Nadzorczej nr 11 - k. 28-31)

W miesiącach czerwiec i lipiec 2011 r. Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni (...) przeprowadził w pozwanej Spółdzielni lustrację, która swym zakresem obejmowała działalność Spółdzielni w 2010r. W protokole z lustracji wskazano, że w dniu 28 kwietnia 2011 r. odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni, a jednym z punktów zebrania był punkt dotyczący podjęcia uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2010r., co oznacza, że w porządku obrad powinno być podjęcie uchwały w sprawie udzielenia absolutorium dla tych członków zarządu, którzy sprawowali tę funkcję w tym okresie sprawozdawczym. Podkreślono, że sprawozdanie finansowe podpisuje główny księgowy i wszyscy członkowie zarządu spółdzielni, a przed zatwierdzeniem podlega ono badaniu pod kątem rzetelności i prawidłowości przez radę nadzorczą, jednakże w odniesieniu do pozwanej Spółdzielni sprawozdanie nie zostało poddane takiemu badaniu.

Wyniki wspomnianej lustracji zostały przedstawione na posiedzeniu Rady Nadzorczej z dnia 19 lipca 2011 r., w którym uczestniczyli także Prezes Spółdzielni oraz lustratorzy. Podczas posiedzenia lustratorzy podali, że kolejne Walne Zgromadzenie (czyli zebranie z dnia 28 września 2011 r.) nie może dodać do porządku obrad żadnych dodatkowych kwestii, albowiem jest ono kontynuacją Walnego Zgromadzenia z dnia 28 kwietnia 2011 r. Powyższe oznacza także, zdaniem lustratorów, że zwołanie i prowadzenie przerwane zebranie leży powinno pozostać w gestii uprzednio wybranego przewodniczącego Zgromadzenia.

(dowód : protokół lustracji problemowej za 2010 r. – k. 54-57;

74 – 81; protokół nr (...) z posiedzenia Rady Nadzorczej – k. 53 – 56; zeznania świadka A. C. – k. 173 – 174 v. połączonych akt I C 392/13 i k. 313 v. – 315; zeznania H. M. w charakterze strony powodowej – k. 420 – 421; zeznania M. S. w charakterze strony powodowej – k. 421 – 422)

Na dzień 28 września 2011 r. zostało zwołane Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni, na którym przewidziano rozpatrywanie odwołań w sprawie wykluczenia z członkostwa. Na Zgromadzenie przybyło 35 osób, przy czym dwóch członków wykreśliło się z listy obecności, a dwie osoby – mimo przybycia na salę obrad – nie podpisały listy. Wobec braku kworum zebranie nie odbyło się.

(dowód: protokół z Walnego Zgromadzenia z dnia 28 kwietnia 2011 r. – k. 241; lista obecności na posiedzeniu - k. 242)

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej wyznaczonym na dzień (...). zaplanowano rozpatrywanie wniosków Zarządu o wykluczenie z członkostwa, m.in. powoda. W trakcie zebrania Przewodniczący Rady Nadzorczej odczytał pismo podpisane przez 31 członków Spółdzielni oraz wniosek Zarządu dotyczący odwołania członków Spółdzielni. Przewodniczący zaproponował, aby sprawdzić, czy stawiane członkom zarzuty są udokumentowane, i podjąć decyzję w sprawie wykluczenia na najbliższym posiedzeniu. Tego dnia nie wyznaczono terminu następnego posiedzenia Rady Nadzorczej Spółdzielni.

(dowód: zawiadomienie o posiedzeniu Rady Nadzorczej – k. 154; protokół nr (...)z dnia (...), k. 39-42)

W dniu (...) r. do Prezydium Rady Nadzorczej zostało skierowane podpisane przez czterech członków Rady pismo z prośbą o zwołanie plenarnego posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 8 grudnia 2011 r. w celu dokończenia posiedzenia z dnia (...).

(dowód: pismo z dnia (...) r. – k. 155)

W dniu (...). ówczesny Przewodniczący Rady Nadzorczej, A. C.i dwaj członkowie: M. S.i Z. R.podjęli decyzję, że termin najbliższego posiedzenia Rady Nadzorczej zostanie wyznaczony na dzień (...) r.

W dniu (...). zostało przygotowane przez M. S.i A. C.zawiadomienie o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej wyznaczonego na dzień (...) r., na którym zaplanowano głosowanie nad wykluczeniem członków zgodnie z wnioskiem Zarządu. Zawiadomienie to zostało wysłane do pozostałych członków Rady Nadzorczej.

(dowód: zawiadomienie – k. 156-157)

W dniu 8 grudnia 2011 r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Spółdzielni, w którym brały udział jedynie cztery osoby: Z. R., L. J. (2), D. C. i Z. K., choć w tym czasie Rada Nadzorcza liczyła siedmiu członków i nieobecni nie zostali powiadomieni o terminie posiedzenia. W trakcie tego posiedzenia dokonano zmiany Prezydium Rady Nadzorczej oraz nastąpiła zmiana na stanowisku Przewodniczącego (wybrano Z. K.) i Sekretarza Rady Nadzorczej (wybrano L. J. (2)). W tym gronie podjęto uchwały o wykluczeniu z członkostwa powoda, T. G. i K. R., którzy nie zostali zaproszeni na to posiedzenie celem złożenia wyjaśnień.

(dowód : wyciąg z protokołu nr (...) – k. 161; zeznania świadka W. M. – k. 378 v.-379 v.; zeznania świadka R. P. (1) – k. 380-380 v.)

Uchwałą (...)(...). Rada Nadzorcza pozwanej podjęła uchwałę o wykluczeniu z członka Spółdzielni powoda, któremu zarzucono działanie na szkodę Spółdzielni i wskazano, że pełniąc funkcję członka Zarządu spowodował znaczny spadek w obrotach sklepów i Piekarni, co było bezpośrednią przyczyną znacznego pogorszenia wyniku finansowego Spółdzielni. Nadto w treści uchwały podano, że powód jako członek Zarządu wyraził zgodę na sprzedaż pawilonu handlowe w W., co uczyniono bezzasadnie i poniżej wartości rynkowej nieruchomości. Dodatkowo powodowi zarzucono, że brał udział w działaniach Zarządu zmierzających do sprzedaży działki przy ul. (...)w O.bez zgody Walnego

Zgromadzenia oraz nie doprowadził do uruchomienia wielkopowierzchniowego sklepu w O., co w połączeniu ze zlikwidowaniem trzech sklepów (w O.i J.) spowodowało częściowe przejście rynku zbytu przez konkurencję pozwaną.

Z uchwały wynika także, że powód niewłaściwie zarządzał kadrami, co spowodowało znaczny spadek produkcji w Piekarni i Cukierni, w tym akceptował zwolnienie wieloletniego, dobrego kierownika Piekarni - (...) i w jej miejsce zatrudnił J. S., który wcześniej został zwolniony ze Spółdzielni za kradzież. Powodowie zarzucono, że doprowadził do wynajmowania przez kilka miesięcy bez zawarcia umowy magazynu przy ul. (...) i nie pobierając z tego tytułu żadnych opłat na rzecz pozwanej.

Nadto w treści wyżej opisanej uchwały wskazano, że powód uporczywie nie przestrzegał prawa spółdzielczego i wewnątrzspółdzielczego, zwoływał zebrania Grup Członkowskich świadomie pomijając wszystkich nieprawomocnie wykluczonych członków, akceptował fałszowanie dokumentacji kadrowo-płacowej w sprawie J. W. i N. K., w sposób nieprawidłowy podjął uchwałę o przyjęciu w poczet spółdzielców K. W. mimo, że nie spełnił on wszystkich wymogów formalnych. Powodowi zarzucono także, że wielokrotnie podważał autorytet Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, a mianowicie w sposób nieuzasadniony zawiadamiał organy ścigania o popełnianiu przestępstw w związku z działalnością pozwanej, czynnie wspierał innych członków w sporządzaniu i wnoszeniu do różnych instytucji zawiadomień o nieprawdziwych zdarzeniach, c naruszyło dobre imię Spółdzielni.

Jako podstawę prawną wykluczenia powoda wskazano § 22 oraz § 21 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 i 5 Statutu Spółdzielni. Jednocześnie powód został pouczone, że przysługuje mu odwołanie w trybie postępowania wewnątrzspółdzielczego do Walnego Zgromadzenia, które wnosi się w formie pisemnej w terminie 2 tygodni od daty doręczenia uchwały wraz z uzasadnieniem. Mimo zapisu § 22 ust. 2 Statutu Spółdzielni nie wskazano, jakie są skutki niedochowania powyższego terminu.

(dowód : uchwała Rady Nadzorczej nr (...) – k. 8-9)

Wyżej opisaną uchwałę Rady Nadzorczej powód otrzymał w dniu 22 grudnia 2011 r. Następnie w dniu 30 grudnia 2011 r. do pozwanej wpłynęło odwołanie powoda od uchwały Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 8 listopada 2011 r., skierowane do walnego zgromadzenia Spółdzielni.

(dowód : odwołanie powoda z dnia 30 grudnia 2011 r. – k. 10-11)

Na dzień (...) r. zwołano Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni. O terminie i miejscu zgromadzenia poinformowano członków Spółdzielni, a w zaproszeniu określono porządek zebrania, który miał obejmować m. in. rozpatrzenie odwołań od uchwał o wykluczeniu z członkostwa w Spółdzielni.

Na ten dzień uprawnionych do głosowania członków Spółdzielni było 69 osób, a w Walnym Zgromadzeniu uczestniczyło 61 członków. Na Przewodniczącego Zgromadzenia wybrano K. W., co do którego nie zgłaszano zastrzeżeń, iż nie posiada statusu członka Spółdzielni.

Przy przedstawianiu porządku obrad członek Spółdzielni złożył wniosek, aby w porządku obrad ująć sprawy, których ostatecznie Zarząd nie wpisał, a mianowicie punkt dotyczący rozpatrzenia odwołań od uchwał o wykluczeniu z członkostwa Spółdzielni. Przystąpiono do głosowania nad przyjęciem porządku obrad zaproponowanego przez członków Spółdzielni. W głosowaniu jawnym za przyjęciem zmienionego porządku obrad głosowały 33 osoby, a przeciw było 19 osób.

Uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu adwokat poinformował obecnych, że w sytuacji zmiany porządku obrad podejmowane uchwały będą dotknięte nieważnością.

Bezpośrednio po wyborze komisji wnioskowej i mandatowo-skrutacyjnej Prezes Zarządu Spółdzielni zażądał od Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia przekazania mu listy obecności, wskazując, że chce się z niej wykreślić jako członek uczestniczący w tym zebraniu, jednak Przewodniczący odmówił wydania listy. W tej sytuacji na sali obrad

powstało zamieszanie. Ostatecznie Prezes Zarządu opuścił salę obrad, a za nim jeszcze kilku członków, w tym główna księgowa.

Na sali obrad pozostało 32 członków i Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni nie było władne podejmować ważnych decyzji z powodu braku kworum. Mimo tego przewodniczący Zgromadzenia stwierdził, że zebranie może być dalej kontynuowane i zdolne jest do podejmowania wiążących uchwał. Upřednio spółdzielcy pozostali na sali skontaktowali się telefonicznie z prawnikiem, który potwierdził możliwość dalszego prowadzenia Walnego Zgromadzenia.

W dalszej kolejności obradowano nad odwołaniem członków Rady Nadzorczej Spółdzielni. Większość pozostałych na sali obrad członków była za odwołaniem: Z. K., Z. R., L. J. (2) i D. C.. W związku z podjęciem uchwał o odwołaniu 4 członków Rady Nadzorczej przystąpiono do powołania nowych. W wyniku głosowania podjęto uchwały o powołaniu do Rady Nadzorczej R. P. (1), K. R., M. G. i B. N..

(dowód : protokół z obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia członków pozwanej z dnia (...) r. – k. 58-61; zaproszenie – k. 243; lista osób, które opuściły salę – k. 251-252; uchwały nr 1-15 – k. 283-297; zeznania świadka W. M. – k. 378 v.-379 v.;

Wobec powyższego uchwałą (...)r. Rada Nadzorcza pozwanej odwołała J. P.z funkcji prezesa Zarządu z dniem (...) r., a następnie uchwałą nr 2 rozwiązała z nim umowę o pracę bez obowiązku świadczenia pracy z zachowaniem 3 – miesięcznego terminu wypowiedzenia. Nadto Rada Nadzorcza odwołała dotychczasowego członka Zarządu T. M.(uchwałą (...)) oraz oddelegowała ze swego grona sekretarza M. S.do pełnienia funkcji p.o. prezesa Zarządu do czasu rozstrzygnięcia ogłoszonego konkursu na nowego prezesa (uchwałą (...)).

Uchwałą w przedmiocie rozwiązania umowy o pracę z J. P.podjął także w dniu (...) r. Zarząd pozwanej Spółdzielni w składzie p. o. prezesa w osobie M. S.i nieetatowego członka Zarządu W. M.. Jednocześnie Zarząd pozwanej wypowiedział pełnomocnictwo udzielone adwokatowi dotychczas prowadzącemu stałą obsługę prawną Spółdzielni i jednocześnie udzielił pełnomocnictwa Kancelarii Adwokackiej – (...)do reprezentowania pozwanej we wszystkich czynnościach prawnych.

(dowód : uchwała nr 1- k. 275; pełnomocnictwo – k. 276; rozwiązanie umowy o pracę – k. 277; uchwały Rady Nadzorczej nr 1-4 - k. 278-281)

W dniu 13 kwietnia 2012 r. Spółdzielnia Handlowo-Produkcyjna w O. do Sądu Rejonowego w Olsztynie złożyła wniosek o zmianę składu osobowego Rady Nadzorczej, tj. wykreślenie członków Z. K., L. J. (2), Z. R. i D. C. oraz wpisanie w ich miejsce R. P. (1), K. R., M. G. i B. N..

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2012 r. Referendarz Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie oddalił wniosek o dokonanie zmiany w rejestrze. Uzasadniając swoje stanowisko, wskazał, że zgodnie z art. 41 § 2 ustawy - Prawo spółdzielcze uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, chyba że ustawa lub statut stanowią inaczej. W momencie podejmowania uchwały o zmianie składu Rady Nadzorczej nie było co najmniej połowy członków posiadających prawo do głosowania, a uchwała podjęta przy braku kworum nie istnieje.

(dowód : postanowienie z dnia 24 kwietnia 2012 r. – k. 53-53 v.; pismo pozwanej z dnia 23 marca 2012 r. i 16 kwietnia 2012 r. – k. 268-271 i k. 272-274)

Na dzień 29 czerwca 2012r. wyznaczono kolejne posiedzenie Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni. Porządkiem obrad objęto m.in. zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i udzielenia absolutorium członkom Zarządu, zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2011r., rozpatrzenie odwołań od wykluczenia z członkostwa w Spółdzielni.

W dniu 29 czerwca 2012r. posiedzenie Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni nie odbyło się z uwagi na niemożliwość wyboru Przewodniczącego. Na Przewodniczącego większość obecnych na zebraniu proponowała K. W., który przez ówczesne ograny Spółdzielni nie był traktowany jako jej członek.

(dowód : zaproszenie – k. 253; protokół Walnego Zgromadzenia z dnia 29 czerwca 2012 r. – k. 254-256)

Pismem z dnia 29 czerwca 2012 r. 17 członków (w tym powód) Spółdzielni zwróciło się do Zarządu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. o zwołanie najbliższego Walnego Zgromadzenia, na którym będzie rozpatrywane odwołanie członków Rady Nadzorczej i powołanie nowych.

(dowód : pismo z dnia 29 czerwca 2012 r. – k. 44-44 v.)

W dniu 20 lipca 2012 r. 26 członków Spółdzielni skierowało do Zarządu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. wnioszek o zwołanie Walnego Zgromadzenia i umieszczenie w porządku obrad m.in. sprawy odwołania członków Rady Nadzorczej i powołania nowych.

(dowód : pismo z dnia 20 lipca 2012r. – k. 48-48 v.)

Pismem z dnia (...). Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni (...)powiadomił Zarząd i Radę Nadzorczą Spółdzielni, że nie ma istotnych powodów, aby zebranie zwołane zgodnie z żądaniem członków mogło się odbyć, wyznaczając termin 30 stycznia 2013 r. jako ostateczny termin zwołania Walnego Zgromadzenia.

(dowód : pismo z dnia 2 stycznia 2013 r. – k. 43)

Pismem z dnia (...) r. Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni (...)poinformował, że nie zwołał Walnego Zgromadzenia z uwagi na brak aktualnego wykazu członków. Podkreślił, że ważne jest ustalenie listy członków Spółdzielni, bowiem w ostatnich latach miały miejsce przypadki wykluczania i wykreślenia członków, od których to uchwał składane były odwołania i kierowane sprawy na drogę postępowania sądowego. Na koniec zaznaczył, że jeśli Związek nie otrzyma żadnego wykazu członków z adresami, to na podstawie art. 267c ustawy Prawo spółdzielcze wystąpi do prokuratury z zawiadomieniem o możliwości popełnienia przestępstwa.

(dowód : pismo z dnia (...) r. – k. 49)

W dniu 7 marca 2013 r. Krajowa Rada Spółdzielcza skierowała do Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni (...) kserokopię skargi K. W. na brak zwołania Walnego Zgromadzenia na żądanie ponad 10 % członków Spółdzielni.

(dowód : pismo z dnia 7 marca 2013 r. – k. 50)

Pismem z dnia 25 marca 2013 r. Krajowa Rada Spółdzielcza skierowała do Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni (...)pismo w sprawie kolejnej skargi na brak zwołania Walnego Zgromadzenia przez Zarząd Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O.na żądanie członków w celu dokonania oceny pracy Zarządu i Rady Nadzorczej oraz podjęcia uchwał co do odwołania członków Rady Nadzorczej i wyboru nowego składu (...). Podkreśliła, że na dzień (...) r. jest zwołane Walne Zgromadzenie, jednakże bez uwzględnienia w porządku obrad spraw dotyczących odwołania członków Rady Nadzorczej i powołania nowego składu.

(dowód : pismo z dnia 25 marca 2013r. - k. 45)

W dniu (...) r. odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni, na którym przyjęto bilans oraz sprawozdanie za rok 2010 - 2012. Zostało ono przeprowadzone do momentu przystąpienia do głosowania nad odwołaniami członków od decyzji Rady Nadzorczej o wykluczeniu z członkostwa. Wówczas część spółdzielców, w tym prezes Zarządu J. P.i popierający go członkowie Rady Nadzorczej, opuściła salę obrad i z powodu braku kworum przerwano zebranie.

(dowód : zaproszenie – k. 257; protokół z Walnego Zgromadzenia pozwanej z dnia (...) r. – k. 258-267)

Postanowieniem z dnia 28 września 2012r. Prokurator Prokuratury Rejonowej O.-P.w O.umorzył dochodzenie: 1. w sprawie zaistniałego w okresie (...) w O.niezwołania walnego zgromadzenia członków Spółdzielni, tj. o czyn z art. 267c pkt 4 ustawy Prawo spółdzielcze, wobec faktu, iż postępowanie karne co do tego samego czynu zostało prawomocnie zakończone, 2. w sprawie zaistniałego w okresie (...) w O.niezwołania walnego zgromadzenia członków Spółdzielni, tj. o czyn z art. 267c pkt 4 ustawy Prawo spółdzielcze, wobec braku znamion czynu zabronionego.

Postanowieniem z dnia 29 października 2013r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w sprawie (...) uchylił zaskarżone postanowienie odnośnie czynu z pkt. 2 i w tym zakresie przekazał sprawę Prokuraturze Rejonowej O.-P.w O.do dalszego prowadzenia.

Prokurator Prokuratury Rejonowej O.-P.w O.sprawie o sygn. (...) umorzył dochodzenie w sprawie zaistniałego w okresie między 31 sierpnia 2012r. a 15 kwietnia 2013r. w O.niezwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia przez członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółdzielni, wbrew przepisom ustawy Prawo spółdzielcze, na wniosek co najmniej 1/10 ogólnej liczby członków, z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości.

(dowód: zawiadomienie o wszczęciu dochodzenia – k. 46; pismo z dnia 3 lipca 2013 r. – k. 130-134; postanowienie – k. 135-138; pismo z dnia 7 marca 2013r. – k. 139-140; informacja Zarządu z dnia 4 sierpnia 2012 r. – k. 299)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo o uchylenie zaskarżonej uchwały Rady Nadzorczej (...) o wykluczeniu powoda z członkostwa zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że ostatecznie powód domagał się uchylenia uchwały (...) o wykluczeniu go z członkostwa w Spółdzielni.

Celem rozstrzygnięcia o żądaniach pozwu należało zastanowić się nad trzema kwestiami:

- zachowaniem terminu do zaskarżenia uchwał Rady Nadzorczej do sądu,
- sprzecznością uchwał z postanowieniami Statutu i dobrymi obyczajami,
- istnieniem podstawy do wykluczenia powodów z członkostwa w Spółdzielni.

Na samym wstępie rozważań podkreślić należy, że bezsprzecznie wśród członków Spółdzielni Handlowo – Produkcyjnej w O. istnieje głęboki konflikt, na skutek którego doszło do powstania dwóch grup, a mianowicie zwolenników i przeciwników władzy obecnego prezesa Zarządu J. P.. Okoliczności związane z przebiegiem i nasileniem tego sporu wynikają nie tylko z pism procesowych stron i ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji, lecz przede wszystkim znajdują wyraz w zeznaniach świadków i stron.

Z powyższych względów, dokonując oceny dowodów osobowych przeprowadzonych w sprawie, Sąd kierował się wyjątkową ostrożnością, pamiętając o tym, że zeznania konkretnych świadków odzwierciedlają stanowisko danej strony zaistniałego konfliktu.

Oceniając zasadność żądań pozwu o uchylenie uchwały dotyczącej wykluczenia powoda ze Spółdzielni, w pierwszej kolejności należało się odnieść do najdalej idącego zarzutu podniesionego przez stronę pozwaną, a dotyczącego wygaśnięcia roszczenia powoda o uchylenie uchwały z uwagi na upływ terminu do jej zaskarżenia w trybie sądowym. Upływ terminu do zaskarżenia uchwały powinien, zdaniem pozwanej, skutkować oddaleniem powództwa bez potrzeby jego merytorycznej oceny.

Zgodnie z art. 24 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze spółdzielnia może rozwiązać stosunek członkostwa tylko przez wykluczenie albo wykreślenie członka. Stosownie do § 6 powołanego artykułu, jeżeli organem

właściwym w sprawie wykluczenia albo wykreślenia członka ze spółdzielni jest, zgodnie z postanowieniami statutu, rada nadzorcza, członek spółdzielni ma prawo:

1) odwołać się od uchwały o wykluczeniu albo wykreśleniu do walnego zgromadzenia, w terminie określonym w statucie, albo

2) zaskarżyć uchwałę rady nadzorczej do sądu w terminie sześciu tygodni od dnia doręczenia członkowi uchwały z uzasadnieniem (w tym przypadku przepisy art. 42 stosuje się odpowiednio).

Z kolei § 7 art. 24 stanowi, że w wypadku bezskutecznego upływu terminu do rozpatrzenia odwołania przez walne zgromadzenie, termin do zaskarżenia do sądu uchwały rady nadzorczej, o którym mowa w § 6 pkt 2, biegnie od dnia, w którym odwołanie powinno być najpóźniej rozpatrzone. Odnosząc się natomiast do treści Statutu pozwanej Spółdzielni przytoczyć należy treść § 52 ust. 4, w myśl którego odwołanie wnosi się w formie pisemnej w terminie 2 tygodni. Natomiast organ odwoławczy powinien rozpatrzyć wniesione odwołanie na swym najbliższym posiedzeniu, przy czym w przypadku wniesienia odwołania do Walnego Zgromadzenia termin jego rozpatrzenia nie może być dłuższy niż rok od dnia wniesienia odwołania (§ 52 ust. 6 Statutu).

Od razu zaznaczyć należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem jest, że powód złożył odwołanie od uchwały Rady Nadzorczej do Walnego Zgromadzenia w wyżej wskazanym 2 – tygodniowym terminie. Powód otrzymał bowiem treść uchwały wraz z uzasadnieniem w dniu 22 grudnia 2011 r., co oznacza, że złożone przez niego w dniu 30 grudnia 2011 r. odwołanie do Walnego Zgromadzenia Spółdzielni nie uchybiło terminowi, o którym mowa w § 52 ust. 4 Statutu.

Niewątpliwie wniesienie odwołania do organu odwoławczego powoduje zawieszenie biegu terminów zawitych do dnia zakończenia postępowania wewnątrzspółdzielczego, jednakże przez okres nie dłuższy niż jeden rok od dnia, w którym organ odwoławczy powinien rozpatrzyć odwołanie (§ 53 ust. 2 Statutu pozwanej Spółdzielni). Oznacza to, że w przypadku złożenia odwołania od decyzji Rady Nadzorczej w trybie wewnątrzspółdzielczym do Walnego Zgromadzenia i wobec braku podjęcia decyzji w przedmiocie odwołania, przewidziany termin 6 tygodni do zaskarżenia uchwały do sądu rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym mija termin jednego roku od daty złożenia odwołania.

Przepis § 22 ust. 3 Statutu nakłada na Radę Nadzorczą obowiązek zawiadomienia na piśmie członka o treści podjętej uchwały o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem, w terminie dwóch tygodni od dnia podjęcia tej uchwały. W wypadku podjęcia uchwały o wykluczeniu z członkostwa uregulowania statutowe nie tylko wymagają zawiadomienia członka o takim wykluczeniu, lecz także nakładają obowiązek dokonania stosownego pouczenia. Pouczenie to, aby było prawidłowe, powinno zawierać dwa elementy: po pierwsze – pouczenie o prawie odwołania się w określonym w statucie terminie, a po drugie – pouczenie o skutkach niezachowania tego terminu. Poprzez użycie zwrotu „oraz” wprowadzono wymóg kumulatywnego spełnienia przesłanek właściwego zawiadomienia, a brak któregokolwiek z tych elementów powoduje, że pouczenie jest nieprawidłowe. Termin do zaskarżenia uchwały może rozpocząć biec tylko wtedy, gdy członek otrzymujący uchwałę o wykluczeniu zostanie pouczony zgodnie z zapisami statutowymi.

Jednocześnie w ocenie Sądu pouczenie, stosownie do treści art. 24 § 6 ustawy - Prawo spółdzielcze, powinno informować o dwóch sposobach zaskarżenia uchwały o wykluczeniu przewidzianych ustawą, tj. o prawie złożenia odwołania do Walnego Zgromadzenia oraz o prawie bezpośredniego zaskarżenia uchwały Rady Nadzorczej do sądu w terminie sześciu tygodni od daty doręczenia członkowi uchwały o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem. Pouczenie to – jeśli już wskazuje na możliwość złożenia odwołania do Walnego Zgromadzenia – powinno też wyraźnie wskazywać, że w sytuacji, gdy Walne Zgromadzenie nie wypowie się w przedmiocie odwołania członka od uchwały Rady Nadzorczej w terminie roku od daty jego wniesienia, wykluczony członek ma prawo zaskarżyć uchwałę do sądu w terminie 6 tygodni, licząc od dnia, kiedy upłynął termin jednego roku.

Jak już bowiem wyżej zaznaczono, Statut wprowadza termin roku do rozpatrzenia przez Walne Zgromadzenie odwołania od uchwały Rady Nadzorczej i wniesienie w terminie odwołania powoduje, że bieg terminu zawitego jest zawieszony do czasu ukończenia postępowania wewnątrzspółdzielczego. Z uwagi na doniosłość tych zapisów

dla skorzystania z prawa zaskarżenia uchwały Rady Nadzorczej do sądu, w sytuacji pasywnej postawy Walnego Zgromadzenia, powinny one znaleźć się w pouczeniu. Dopiero tak pełne pouczenie pozwala uznać, że jest ono prawidłowe i daje wykluczonemu członkowi możliwość podjęcia stosownych działań w zależności od tego, jak zachowa się Walne Zgromadzenie w sprawie jego odwołania.

Dla porządku wskazać należy, że wprawdzie oba postępowania o charakterze odwoławczym, tj. wewnątrzspółdzielcze i sądowe, są w stosunku do siebie konkurencyjne, niemniej to skarżący spółdzielca może dokonać swobodnego wyboru drogi rozpoznania jego odwołania. Co więcej, nawet w przypadku złożenia odwołania do walnego zgromadzenia, spółdzielca może zainicjować postępowanie sądowe w przedmiocie uchylenia zaskarżonej uchwały, a to będzie skutkowało umorzeniem postępowania wewnątrzspółdzielczego. Z powyższych względów omawiane pouczenie powinno dotyczyć obu możliwych sposobów zaskarżenia.

Drugim niezbędnym elementem porzucenia jest wskazanie skutku związanego z niedochowaniem terminu, a tego drugiego elementu niewątpliwie uchwały o wykluczeniu powodów z członkostwa w Spółdzielni nie zawierają. Pouczenie zawarte w uchwałach o wykluczeniu powodów nie zawiera bowiem informacji o tym, że w takim przypadku uchwała o wykluczeniu członka staje się skuteczna. Statut Spółdzielni w § 22 ust. 6 (tak jak art. 24 ust. 10 Prawa Spółdzielczego) wyjaśnia przy tym, z jakim momentem uchwała o wykluczeniu staje się skuteczna, w zależności od tego, jaki sposób zaskarżenia uchwały został przez wykluczonego członka wybrany, a tego elementu zabrakło w pouczeniu, skutkując jego wadliwością. Skoro Statut powołuje się na wszystkie cztery ustawowo przewidziane sytuacje, kiedy uchwała o wykluczeniu z członkostwa staje się skuteczna, pouczenie powinno być do tego dostosowane, czyli wskazywać na dopuszczalne prawem sposoby oraz terminy zaskarżenia uzależnione od wybranego sposobu wzruszenia uchwały.

Także zeznania przesłuchanego w charakterze organu pozwanej Spółdzielni (...) potwierdzają stanowisko powoda, który podnosił w toku postępowania, że nie został właściwie pouczony o sposobie i terminie zaskarżenia uchwały Rady Nadzorczej o wykluczeniu ich z członkostwa w Spółdzielni. Wyżej wymieniony wskazał, że w 2010 r., kiedy były podejmowane przez Radę Nadzorczą uchwały o wykluczeniu części spółdzielców, byli oni prawidłowo informowani o terminach odwołania.

Nie ma przy tym znaczenia, że powód, który w 2010 r. pełnił funkcję członka Zarządu, zapewne posiadał podstawową wiedzę na temat sposobu i terminu zaskarżania uchwał Rady Nadzorczej. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 lutego 2000 r. w sprawie o sygn. I CKN 387/98, w sytuacji, gdy członkowi nie doręczono zawiadomienia o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem (art. 24 § 3 pustawy - Prawo spółdzielcze), to przewidziany w art. 42 § 3 ustawy termin do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały nie rozpoczyna swego biegu. Okoliczność, że członek wiedział o treści uchwały, nie wywiera w tym zakresie żadnych skutków prawnych.

Zasadę wyrażoną w tym wyroku można odnieść do realiów niniejszej sprawy, choć co prawda nieprawidłowość nie dotyczyła niedoręczenia zawiadomienia o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem. Zarówno w przypadku braku doręczenia zawiadomienia, jak i braku właściwego pouczenia dokonywanego łącznie z zawiadomieniem o wykluczeniu z członkostwa, mamy do czynienia z uchybieniami natury formalnej, które rzutują na prawidłowość zawiadomienia członka o podjęciu decyzji o jego wykluczeniu. Sama świadomość procedury związanej z zaskarżeniem uchwały nie zwalnia Rady Nadzorczej z podstawowego obowiązku w zakresie prawidłowego pouczenia o trybie i terminie zaskarżenia uchwały, ponieważ stosowne pouczenie ma przełożenie na sposób dochodzenia obrony praw przez wykluczonego członka.

Jak podkreślono, pouczenie o sposobie zaskarżenia uchwały nie było prawidłowe, a jego wadliwość była na tyle istotna, że nie można mówić o rozpoczęciu biegu terminu do zaskarżenia uchwały do sądu. Nadto w toku niniejszego postępowania nie ujawniono, aby poza tym co zostało zawarte pod zaskarżonymi uchwałami o wykluczeniu z członkostwa, powód otrzymał inne pouczenia co do sposobu i trybu zaskarżenia uchwały.

Ze Statutu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. wynika, że Rada Nadzorcza podejmująca uchwałę w sprawie wykluczenia lub wykreślenia członka powinna wysłuchać jego wyjaśnień. W tym celu zainteresowany powinien być

zawiadomiony o miejscu i terminie posiedzenia Rady Nadzorczej na 7 dni przed posiedzeniem. Zawiadomienia dokonuje się pisemnie na adres członka wskazany w deklaracji. Wprawdzie nieobecność członka lub niezłożenie przez niego wyjaśnień na piśmie nie jest przeszkodą dla rozpatrzenia wniosku o wykluczeniu lub wykreśleniu członka, pod warunkiem jednak prawidłowego zawiadomienia go o posiedzeniu (§ 22 ust. 2).

Na marginesie powyższych uwag należy stwierdzić, że wpływ na sposób dochodzenia przez powoda swoich praw w związku z podjęciem decyzji o wykluczeniu ich z członkostwa miało niewątpliwie zachowanie organów pozwanej Spółdzielni polegające na niezwoływaniu Walnych Zgromadzeń lub uniemożliwianiu ich przeprowadzenia. Niewątpliwie bowiem na dzień (...) r. zostało zwołane Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni, na którym miały być rozpatrywane odwołania członków od uchwał Rady Nadzorczej o wykluczeniu. Na posiedzenie stawilo się 61 członków uprawnionych do głosowania, co oznaczało, że było zachowane kworum niezbędne do podejmowania ważnych uchwał.

Wprawdzie w trakcie zgromadzenia przegłosowano nowy porządek obrad, niemniej jednak nie było przeszkód, aby poddać pod głosowanie kwestię związaną z rozpatrzeniem odwołań, albowiem, jak sama zauważyła strona pozwana, ten punkt był objęty porządkiem obrad. Mimo zmiany porządku obrad można było osoby uczestniczące w Walnym Zgromadzeniu pouczyć, że nie będą ważne tylko te uchwały, które będą podejmowane w sprawach, nieujętych pierwotnie w porządku obrad. Błędne było zaś pouczenie, wsparte dodatkowo stanowiskiem obecnego na sali adwokata, że wszystkie uchwały podjęte na Walnym Zgromadzeniu będą dotknięte nieważnością.

Tym samym nie sposób oprzeć się wrażeniu, że zachowanie wyrażające się w opuszczeniu sali obrad przez znaczną część spółdzielców przed przystąpieniem do rozpoznawania odwołań od uchwał Rady Nadzorczej było celowym działaniem zmierzającym do uniemożliwienia głosowania w tej kwestii. Wyjście z sali obrad przez część członków spowodowało, że w zebraniu uczestniczyły jedynie 32 osoby, a Walne Zgromadzenie nie było władne podejmować uchwał z uwagi na brak kworum.

Strona pozwana zdaje się także nie dostrzegać, że między 29 czerwca 2012 r., kiedy to na Walnym Zgromadzeniu Członków Spółdzielni nie doszło do wyboru Przewodniczącego zebrania, a (...) r., kiedy odbyło się ostatnie Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni, na którym przyjęto bilans i sprawozdania za lata 2011 i 2012, minęło dziewięć miesięcy, a w tym czasie nie zwoływano żadnych innych Walnych Zgromadzeń, mimo wielokrotnych wniosków członków w tym zakresie. O niezwoływaniu Walnych Zgromadzeń informowano Krajową Radę Spółdzielczą i Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni (...), które to zwracały Spółdzielni uwagę na działanie pozwanej godzącej w uprawnienia spółdzielców.

Co więcej, Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni zwołane na dzień 29 czerwca 2012 r. się nie odbyło, gdyż w jego trakcie powstał spór odnośnie tego, czy proponowany przez spółdzielców K. W. może pełnić funkcję Przewodniczącego zebrania. Reakcja Przewodniczącego Rady Nadzorczej o przerwaniu posiedzenia jest o tyle zastanawiająca, że na Walnym Zgromadzeniu w dniu (...) r. kompetencje K. W. nie były kwestionowane i to właśnie on został wybrany Przewodniczącym zebrania. Poza tym z przedłożonych dokumentów wynika, że K. W. otrzymał w dniu 14 grudnia 2010 r. książeczkę potwierdzającą jego członkostwo z dniem 14 grudnia 2010 r. (vide: k. 309), a uchwała nr 6/2012 stwierdzająca nieważność uchwały Zarządu o przyjęciu wymienionego w poczet członków Spółdzielni zapadła w dniu 18 lipca 2012 r., a mianowicie po Walnym Zgromadzeniu wyznaczonym na dzień 29 czerwca 2012 r. (vide: k. 310-310v.).

Kolejne Walne Zgromadzenie zostało zwołane dopiero na dzień (...) r., a więc już po upływie sześciu tygodni do zaskarżenia uchwał do sądu, liczonych od dnia, w którym upływał termin jednego roku od daty wniesienia przez powodów odwołań. Na tym zebraniu nie przystąpiono do głosowania nad punktem obrad obejmującym rozpatrzenie odwołań do uchwał Rady Nadzorczej, bowiem z nieznanych powodów część członków opuściła salę obrad i z powodu braku kworum nie można było podjąć uchwał.

Odpowiada prawdziwie stanowisko pozwanej, w świetle której Zarząd nie jest odpowiedzialny za przebieg Walnego Zgromadzenia, w tym za zachowania obecnych członków Spółdzielni. Nie zmienia to jednak faktu, że to Zarząd z prezesem na czele jest obowiązany do zwoływania walnych zgromadzeń spółdzielców, w szczególności w sytuacji zgłaszania takowych żądań samych członków pozwanej, jak i organów kontrolnych. Skoro dotychczas zwoływane

walne zebrania członków nie przynosiły efektu, to Zarząd obowiązany był do podejmowania kolejnych prób tym bardziej, że niemożność podejmowania decyzji niezbędnych do funkcjonowania Spółdzielni groził postawieniem jej w stan likwidacji.

Zdaniem Sądu, działanie organów strony pozwanej nie jest przypadkowe i miało na celu usankcjonowanie stanu wynikającego z nieprawidłowo podjętej w dniu 8 grudnia 2011 r. uchwały Rady Nadzorczej poprzez uniemożliwienie złożenia pozwu do sądu w terminie sześciu tygodni od dnia, kiedy odwołania powinny być najpóźniej rozpoznane. Tego typu działanie skorelowane z brakiem pouczenia o terminie jednego roku na rozpatrzenie odwołań przez Walne Zgromadzenie i skutkach upływu tego terminu w kontekście prawa odwołania się do sądu, jednoznacznie wskazuje na celowość postępowania Zarządu pozwanej Spółdzielni. Co istotne, z postanowienia w sprawie (...) wynika, że zachowanie Zarządu pozwanej Spółdzielni wyczerpało znamiona czynu zabronionego określonego w art. 267c pkt ustawy Prawo spółdzielcze, ale postępowanie karne umorzono ze względu na znikomy stopień społecznej szkodliwości.

Mając na względzie wszystkie wyżej wskazane okoliczności Sąd uznał, że przedmiotowe powództwo nie zostało złożone po upływie terminów prawem przewidzianych, w związku z czym brak było podstaw do oddalenia powództwa z tej przyczyny.

Rozstrzygnąwszy, że termin do zaskarżenia uchwały do sądu nie został przekroczony, w dalszej kolejności należało się zastanowić nad tym, czy istnieją podstawy do uchylenia uchwały Rady Nadzorczej nr (...).

Zgodnie z art. 42 § 3 ustawy - Prawo spółdzielcze, stosowanym odpowiednio na podstawie art. 24 § 6, uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu. W obecnym stanie prawnym są cztery przesłanki zaskarżenia uchwały do sądu: sprzeczność z postanowieniami statutu, sprzeczność z dobrymi obyczajami, godzenie w interesy spółdzielni, pokrzywdzenie członka spółdzielni.

Na wstępie tej części rozważań należy przede wszystkim zauważyć, że w dniu (...) r. Zarząd Spółdzielni podjął decyzję o wystąpieniu z wnioskiem do Rady Nadzorczej o wykluczeniu powoda i innych członków (np. K. R.), przy czym jak Sąd ustalił, zostali oni zawiadomieni o terminie posiedzenia, na którym będzie rozpatrywany przedmiotowy wniosek (dzień (...)r.). Na wyznaczone posiedzenie Rady Nadzorczej powód stawił się i złożył ustne wyjaśnienia ustosunkowujące się do stawianych jemu zarzutów. Po wysłuchaniu członków, których dotyczyły wnioski o wykluczenie, Rada Nadzorcza podjęła decyzję o wystosowaniu pisma do Zarządu o uzupełnienie dokumentów obciążających członków, albowiem Zarząd nie przedstawił żadnych konkretnych dowodów, w szczególności dokumentów, potwierdzających słuszność stawianych im zarzutów.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd wynika, że na kolejnym posiedzeniu wyznaczonym na dzień (...) r. Rada Nadzorcza (w liczbie siedmiu członków) poddała pod głosowanie przedmiotowy wniosek Zarządu w przedmiocie wykluczenia powoda z członkostwa w Spółdzielni, który to nie został uwzględniony. Powyższe oznacza, że na wspomnianym posiedzeniu Rada Nadzorcza, jako organ kolegialny, wola większości członków – po uprzednim wysłuchaniu wyjaśnień powodów – dokonała merytorycznego rozpoznania wniosku Zarządu. Argumenty powoda, gdy stworzono mu możliwość ich przedstawienia, najwyraźniej przekonały większość członków Rady Nadzorczej. Co istotne w realiach niniejszej sprawy, po tym, jak raz zabrano głos w sprawie wniosku Zarządu o wykluczenie powodów z członkostwa w Spółdzielni, w dniu 29 sierpnia 2011 r. został ponowiony wniosek, o którym powód nie miał wiedzy, przy czym został oparty na identycznych podstawach jak poprzedni, który był przedmiotem badania na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu (...) r., kiedy to zapadła decyzja o niewykluczeniu powoda z grona spółdzielców.

W ocenie Sądu, takie działanie ze strony pozwanej Spółdzielni nie daje się pogodzić z dobrymi obyczajami i prowadziłoby do dwukrotnego poddawania tej samej kwestii pod głosowanie, choć już raz kompetentny organ w warunkach ważnego posiedzenia się wypowiedział na ten temat. W konsekwencji mogłoby to prowadzić do wielokrotnego głosowania tej samej kwestii tylko po to, aby osiągnąć oczekiwany przez określoną grupę osób rezultat – tak jak w przypadku powodów uchwały o wykluczeniu z członkostwa. Jeśli nie zmieniły się podstawy wniosku o wykluczenie i nie pojawiły się nowe okoliczności i dowody wpływające na ocenę działalności danej osoby jako

członka spółdzielni, nie powinno się drugi raz głosować w identycznej kwestii. Wprawdzie nie ma zapisanej ustawowo zasady, że nie można obradować dwukrotnie w tej samej sprawie, to niemniej wyrażona w czasach starożytnych maksyma „Non bis in idem” funkcjonuje w porządku prawnym i powinna mieć zastosowanie w tym wypadku. Podjęte w tych warunkach uchwały o wykluczeniu powodów z członkostwa ewidentnie naruszają dobre obyczaje, co stanowi samoistną podstawę do ich uchylecia.

Co więcej, złożenie kolejnego wniosku o wykluczenie z członkostwa powinno skutkować wszczęciem procedury, jaka obowiązuje przy podejmowaniu przez Radę Nadzorczą uchwały o wykluczeniu z członkostwa, a tego działania zabrakło ze strony pozwanej Spółdzielni.

Trzeba stanowczo podkreślić, że wniosek Zarządu z dnia 29 sierpnia 2011 r. był drugim z kolei wniosek skierowanym do Rady Nadzorczej o podjęcie uchwały w przedmiocie wykluczenia powoda z członkostwa w Spółdzielni i z tej przyczyny ponownie należało powiadomić jego o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej, na którym mógłby się wypowiedzieć odnośnie przyczyn wykluczenia. Owszem w dniu (...) odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej, na którym zaplanowano rozpatrzenie wniosków Zarządu z dnia 29 sierpnia 2011 r. o wykluczenie powoda z członkostwa, jednak ostatecznie nie podjęto decyzji w tym przedmiocie i postanowiono rozpoznać wnioski na najbliższym posiedzeniu. Skoro wówczas nie wskazano terminu następnego posiedzenia, oczywistym jest, że po ustaleniu terminu powód powinien być o nim powiadomiony celem umożliwienia mu złożenia stosownych wyjaśnień.

Stosownie bowiem do § 22 ust. 2 Rada Nadzorcza podejmująca uchwałę w sprawie wykluczenia lub wykreślenia członka powinna wysłuchać jego wyjaśnień. W tym celu zainteresowany powinien być zawiadomiony o miejscu i terminie posiedzenia Rady Nadzorczej na 7 dni przed posiedzeniem, zawiadomienia dokonuje się pisemnie na adres członka wskazany w deklaracji. Nieobecność członka lub niezłożenie przez niego wyjaśnień na piśmie nie jest przeszkodą dla rozpatrzenia wniosku o wykluczeniu lub wykreśleniu członka, pod warunkiem prawidłowego zawiadomienia go o posiedzeniu.

Powołany zapis Statutu realizuje ogólną zasadę wyrażoną w art. 24 § 4 ustawy - Prawo spółdzielcze, zgodnie z którym obowiązkiem Rady Nadzorczej jest wysłuchanie wyjaśnień zainteresowanego członka spółdzielni. W orzecznictwie wskazuje się, że uprawnienie w tym przepisie przewidziane ma jedynie charakter gwarancyjny. Organ podejmujący uchwałę o wykluczeniu ma obowiązek stworzenia zainteresowanemu członkowi możliwości wypowiedzenia się w sprawie wykluczenia, nie ma natomiast obowiązku wysłuchania zainteresowanego członka spółdzielni (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 kwietnia 2009 r., I ACA 151/09 niepubl.). Niemniej jednak należy zauważyć, że ustawodawca nie określił wymogów dotyczących sposobu, formy i terminu wysłuchania członka spółdzielni przed podjęciem decyzji o wykluczeniu. Szczegółowe unormowanie nie jest konieczne, gdyż w tym zakresie ustawodawca pozostawia swobodę spółdzielniom, które w statutach bądź regulaminach wydawanych na podstawie statutu regulują powyższe kwestie.

Z dołączonego do akt sprawy Statutu Spółdzielni wynika sposób, forma i termin wysłuchania członka spółdzielni przed podjęciem uchwały o wykluczeniu (§ 22 ust. 2). Jak zostało wyżej wskazane, uchwała o wykluczeniu z członkostwa może zapaść tylko wtedy, gdy członek, którego dotyczy wniosek Zarządu, zostanie prawidłowo zawiadomiony o posiedzeniu. Prawidłowe zawiadomienie wymaga zaś formy pisemnej i musi być wysłane na 7 dni przed terminem posiedzenia. Wymóg ten nie został spełniony w odniesieniu do powoda, a Rada Nadzorcza, która w dniu 8 grudnia 2011 r. podjęła decyzję o jego wykluczeniu, nie stworzyła mu nawet możliwości wypowiedzenia się w przedmiocie wniosku Zarządu.

W toku niniejszego postępowania pozwana nie tylko nie wykazała, mimo podnoszonych przez stronę powodową zarzutów, aby takie zawiadomienie o terminie posiedzenia zostało wysłane bezpośrednio do powoda w terminie 7 dni przed planowanym terminem. Okoliczność powyższą potwierdzają także zeznania świadków (np. W. M. i R. P. (1)), a także samego powoda. Co ważne, ci świadkowie, którzy twierdzili, że otrzymali zawiadomienie o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej na dzień 8 grudnia 2011 r., byli nie tylko jej członkami, lecz także inicjatorami tego spotkania.

Co ważne, w toku postępowania ujawniono, że także pozostali trzej członkowie Rady Nadzorczej nie zostali poinformowani o terminie posiedzenia wyznaczonego na dzień 8 grudnia 2011 r. Dostrzec bowiem należy, że po złożeniu wspomnianego wniosku z dnia (...)r. o kontynuowanie posiedzenia z dnia (...), Prezydium Rady Nadzorczej, w skład którego wchodził także Z. R., ustaliło taki termin na dzień (...) r.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że Regulamin Rady Nadzorczej Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. wymaga, aby jej członkowie byli powiadamiani o posiedzeniu pisemnie co najmniej siedem dni przed terminem z podaniem porządku obrad. Co więcej, zgodnie z § 41 ust. 4 i 5 Statutu Spółdzielni posiedzenie Rady Nadzorczej zwołuje jej przewodniczący lub jego zastępca, a Rada Nadzorcza może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości jej członków w terminie 7 dni. W sposób formalny zwołano jedynie posiedzenie Rady Nadzorczej wyznaczone na dzień (...) r., na którym miały być rozpatrywane wnioski Zarządu z dnia 29 sierpnia 2011 r. o wykluczenie powoda z członkostwa, jednakże mimo wysłania zawiadomienia o terminie posiedzenia do pozostałych członków Rady Nadzorczej, czterej członkowie tego organu postanowili podjąć decyzję w przedmiocie wykluczenia powodów bez udziału pozostałych członków Rady Nadzorczej.

Bezsprzecznie ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż powód oraz pozostali trzej członkowie Rady Nadzorczej nie zostali zawiadomieni o zwołanym na 8 grudnia 2011 r. terminie posiedzenia. W konsekwencji powodowi odebrano zagwarantowaną mu zapisami Statutu możliwość wypowiedzenia się na temat stawianych mu przez Zarząd zarzutów.

Jeszcze raz warto zwrócić uwagę na fakt, że pozwana Spółdzielnia nie dostarczyła dowodów wskazujących na to, iż powoda powiadomiono o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej, a tym bardziej, że nie złamało w stosunku do niego reguły gwarantującej umożliwienie wypowiedzenia się członkowi Spółdzielni, którego dotyczy wnioski o wykluczenie.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że zeznający w sprawie członkowie Rady Nadzorczej, którzy głosowali w sprawie wykluczenia powoda, w szczególności L. J. (1) i Z. R., podali, iż Zarząd nie przedstawił im żadnej dokumentacji mającej stanowić potwierdzenie stawianych powodowi zarzutów, względnie nie byli w stanie określić, jakie dowody winy powoda zostały im przedstawione (k. 382 v.-383 v.). Składając zeznania świadkowie ci powoływali się jedynie na nieprecyzyjne okoliczności podawane w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, natomiast po zadaniu im pytań mających na celu ich skonkretyzowanie, okazywało się, że nie posiadają wiedzy na temat okoliczności świadczących o zawinionym działaniu powoda (nie Zarządu jako całości). Powyższe potwierdza jedynie nieprawidłowy przebieg całej procedury związanej z wykluczeniem powoda z grona spółdzielców, co ma także istotne znaczenie z punktu widzenia zasadności przyczyn podjęcia takiej decyzji w kontekście § 21 Statutu, o czym będzie mowa poniżej.

Podstawą żądania uchylenia uchwały walnego zgromadzenia czy też rady nadzorczej spółdzielni mogą być zarówno zarzuty merytoryczne, jak i formalne, te ostatnie jednak o tyle, o ile wadliwość miała lub mogła mieć wpływ na treść uchwały. Z uwagi na brak zawiadomienia o terminie posiedzenia uniemożliwiono powodowi przedstawienie własnych racji, a nie można z góry wykluczać, że nie wywarłyby one jakiegokolwiek wpływu na decyzję poszczególnych członków Rady Nadzorczej, zwłaszcza że trzech członków tego organu nie zostało powiadomionych o terminie posiedzenia. Poza tym powód już raz przekonał członków Rady Nadzorczej o niesłuszności stawianych mu zarzutów, względnie o tym, że ich ewentualne naruszenie nie może stanowić przyczyny wykluczenia go z grona spółdzielców.

Tym samym waga naruszenia wymogu formalnego, jakim jest umożliwienie członkowi wypowiedzenia się w kwestii planowanego przez organ spółdzielni wykluczenia z rejestru członków, jest na tyle istotna, że uzasadniała uchylenie zaskarżonych uchwał jako sprzecznych z postanowieniami Statutu.

W tych okolicznościach Sąd uznał, że istnieją podstawy do uchylenia uchwały Rady Nadzorczej o wykluczeniu powoda z członkostwa w Spółdzielni jako sprzecznej z postanowieniami Statutu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. (§ 22 ust. 2) oraz dobrymi obyczajami. Zgromadzone w sprawie dowody wskazują, że powód nie był powiadomiony o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej wyznaczonego na dzień 8 grudnia 2011 r., na którym miał być rozpatrywany wniosek Zarządu z dnia 29 sierpnia 2011 r. o wykluczeniu go ze Spółdzielni, przez co pozbawiono go możliwości

ustosunkowania się do stawianych mu zarzutów. Nie sposób bowiem uznać, aby wyżej opisane postępowanie członków Rady Nadzorczej, który jako organ kontroli i nadzoru nad całokształtem działalności Spółdzielni i Zarządu (por. Regulamin Rady Nadzorczej) winien stać na straży przestrzegania porządku prawnego, było zgodne z dobrymi obyczajami oraz zapisami Statutu. Konsekwentny sposób działania czterech członków Rady Nadzorczej, popierających działania prezesa Zarządu, poddaje w wątpliwość ich niezależność, co niestety jest wynikiem głębokiego konfliktu zaistniałego w szeregach członków Spółdzielni.

W tym miejscu ponownie wskazać należy, że podstawą wniosku Zarządu z dnia 29 sierpnia 2011 r. o wykluczenie powoda z grona członków Spółdzielni były te same zarzuty i okoliczności, które były już przedmiotem rozstrzygnięcia Rady Nadzorczej z dnia (...) r. Jednocześnie wspomniane zastrzeżenia odnośnie działalności powoda, niemalże w całości odnoszą się do jego pracy w charakterze członka Zarządu, którym już nie był od stycznia 2011 r., a więc w pewnym sensie utraciły one swoją aktualność.

Uwzględniając wszystkie wyżej opisane okoliczności Sąd uznał, że sposób i rozmiar naruszenia zapisów Statutu Spółdzielni oraz dobrych obyczajów, które prowadziły do naruszenia podstaw praw członkowskich powoda, stanowią wystarczającą podstawę do uwzględnienia powództwa. Niemniej, kierując się regułą całościowej oceny sprawy, jedynie sygnalizacyjnie odnieść się należy do przyczyn wykluczenia powoda wskazanych w treści zaskarżonej uchwały.

Stosownie do art. 24 § 2 ustawy z 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze § 2 wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami, przy czym to Statut określa przyczyny wykluczenia.

Natomiast kwestię przyczyn uzasadniających wykluczenie z członkostwa w pozwanej Spółdzielni reguluje szczegółowo § 21 ust. 1 i 2 Statutu, w myśl którego członek Spółdzielni może być wykluczony ze Spółdzielni w wypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w Spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu Spółdzielni lub dobrymi obyczajami. Zgodnie z treścią Statutu pozwanej przyczynami wykluczenia mogą być:

- prowadzenie działalności gospodarczej konkurencyjnej wobec przedmiotu działania Spółdzielni (§ 21 ust. 2 pkt 1),
- uporczywe uchylanie się od obowiązku wniesienia wpisowych lub udziału zgodnie z aktualnym stanem (§ 21 ust. 2 pkt 2),
- utrata przez członka wymaganych przez statut warunków członkostwa (§ 14 statutu w zw. z § 21 ust. 2 pkt 3),
- działanie na szkodę Spółdzielni (§ 21 ust. 2 pkt 4),
- uporczywe nieprzestrzeganie przepisów statutu i uchwał organów Spółdzielni (§ 21 ust. 2 pkt 5).

Odnosząc powyższe do treści uchwał Rady Nadzorczej pozwanej z dnia 29 maja 2012 r., stanowiących przedmiot sprawy, podkreślenia wymaga, że zaskarżona uchwała (...) podnosi następujące zarzuty w stosunku do powoda:

- 1) pełniąc funkcję członka Zarządu spowodował znaczny spadek w obrotach sklepów i Piekarni, co było bezpośrednią przyczyną znacznego pogorszenia wyniku finansowego Spółdzielni,
- 2) wyraził zgodę na sprzedaż pawilonu handlowe w W., co uczyniono bezzasadnie i poniżej wartości rynkowej nieruchomości,
- 3) brał udział w działaniach Zarządu zmierzających do sprzedaży działki przy ul. (...) w O. bez zgody Walnego Zgromadzenia,

- 4) nie doprowadził do uruchomienia wielkopowierzchniowego sklepu w O., co w połączeniu ze zlikwidowaniem trzech sklepów (w O. i J.) spowodowało częściowe przejście rynku zbytu przez konkurencję pozwaną,
- 5) niewłaściwie zarządzał kadrami, co spowodowało znaczny spadek produkcji w Piekarni i Cukierni, w tym akceptował zwolnienie wieloletniego, dobrego kierownika Piekarni - (...) i w jej miejsce zatrudnił J. S., który wcześniej został zwolniony ze Spółdzielni za kradzież,
- 6) doprowadził do wynajmowania przez kilka miesięcy bez zawarcia umowy magazynu przy ul. (...) i nie pobierając z tego tytułu żadnych opłat na rzecz pozwanej,
- 7) uporczywie nie przestrzegał prawa spółdzielczego i wewnątrzspółdzielczego, zwoływał zebrania Grup Członkowskich świadomie pomijając wszystkich nieprawomocnie wykluczonych członków,
- 8) akceptował fałszowanie dokumentacji kadrowo-płacowej w sprawie J. W. i N. K.,
- 9) w sposób nieprawidłowy podjął uchwałę o przyjęciu w poczet spółdzielców K. W. mimo, że nie spełnił on wszystkich wymogów formalnych.
- 10) wielokrotnie podważał autorytet Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, a mianowicie w sposób nieuzasadniony zawiadamiał organy ścigania o popełnianiu przestępstw w związku z działalnością pozwanej, czynnie wspierał innych członków w sporządzaniu i wnoszeniu do różnych instytucji zawiadomień o nieprawdziwych zdarzeniach, co naruszyło dobre imię Spółdzielni.

W związku z powyższym należało się zastanowić, czy w świetle zebranego materiału dowodowego można uznać, że wskazane w uzasadnieniu uchwały (...) przyczyny rzeczywiście mogły stanowić podstawę do podjęcia w stosunku do powoda uchwały o jego wykluczeniu z członkostwa w pozwanej Spółdzielni.

Uprzednio jednak wypada podkreślić, iż samodzielność roszczenia o uchylenie uchwały wyznacza konkretna uchwała kwestionowana przez członka Spółdzielni. Z tego względu Sąd w postępowaniu o uchylenie uchwały organu spółdzielni w przedmiocie wykreślenia członka nie powinien badać, czy istniały jeszcze inne przyczyny niż powołane w uchwale, które mogłyby ewentualnie uzasadniać wykreślenie członka z rejestru. Rola sądu w tym postępowaniu polega nie na ocenie całokształtu zachowania się i działalności członka, lecz jedynie na zbadaniu, czy przyczyny podane w uchwale o wykreśleniu istniały i czy wykreślenie członka Spółdzielni z tych właśnie przyczyn nie naruszało przepisów prawa lub postanowień statutu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2007r., IV CKN 590/00, nie publ., wyrok z dnia 10 stycznia 2007 r., sygn. akt I CSK 335/06, LEX nr 507984, wyrok z dnia 5 września 2002 r., II CKN 916/00, LEX nr 56997; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 października 2010 r., I ACa 441/10, Lex nr 1120133).

Ponadto pamiętać należy, że wykluczenie ze spółdzielni może zostać dokonane jedynie w przypadku, gdy konkretne, zwinione zachowanie członka spółdzielni powoduje, że jego dalsze pozostawanie w spółdzielni będzie nie do pogodzenia z postanowieniami Statutu lub zasadami współżycia społecznego, przy czym uchwała o wykluczeniu powinna podawać ten powód.

W rezultacie zakres kognicji sądu w sprawie o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej wykluczającej z grona członków Spółdzielni sprowadza się do badania i oceny tylko tych przyczyn, które zostały wyraźnie wymienione w zaskarżonej uchwale. Jednocześnie oznacza to, że nie jest dopuszczalne formułowanie innych zarzutów, które mają uzasadniać słuszność uchwały o wykreśleniu z grona członków. W tym znaczeniu kontrola sądu w postępowaniu o uchylenie uchwały ma charakter formalny.

W tej sytuacji szereg okoliczności podnoszonych przez strony procesu, które to w znacznej części potwierdzają jedynie istnienie głębokiego konfliktu w szeregach Spółdzielni, nie mogły mieć istotnego wpływu na ostateczny wynik niniejszej sprawy. Niemniej część z nich została przytoczona przez Sąd celem dokonania pełniejszej oceny zasadności argumentów stron sporu.

Pierwszą z przyczyn wykluczenia powoda ze Spółdzielni, zgodnie z treści zaskarżonej uchwały, było spowodowanie przez niego spadku w obrotach sklepów i Piekarni. Brak wskazania w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały konkretnych okoliczności mających świadczyć o „spowodowaniu znacznych spadków w obrotach” uniemożliwia Sądowi dokonanie oceny słuszności postawionych zarzutów. Wprawdzie zeznania świadków potwierdzają, że w 2010 r. doszło do pogorszenia wyników finansowych Spółdzielni, niemniej w żaden sposób pozwana nie udowodniła, że ich bezpośrednią przyczyną było nieprawidłowe i zawinione zachowanie powoda.

W tym miejscu wskazać trzeba, że powód był zatrudniony w charakterze członka Zarządu, ale w niepełnym wymiarze pracy odpowiadającym tylko połowie etatu, w związku z czym nie zajmował się on wszystkimi bieżącymi sprawami należącymi do kompetencji Zarządu Spółdzielni. Poza tym część kategorii spraw została praktycznie całkowicie wyłączona z zakresu jego obowiązków w postaci chociażby spraw kadrowych. W rezultacie to na stronie pozwanej ciążył obowiązek przedstawienia konkretnych dowodów, mających świadczyć o tym, że zawinione działanie powoda skutkowało powstaniem po stronie Spółdzielni szkody w sposób opisany w treści zaskarżonej uchwały Rady Nadzorczej. Na podstawie zeznań księgowej J. N. (1) można jednak domniemywać, że obecne ustalenie osoby odpowiedzialnej za powstałe spadki w sprzedaży byłoby nazbyt utrudnione, gdyż podała, iż nikt ze spółdzielców, w tym Zarząd kierowany przez J. P., nie podjął czynności sprawdzających przyczyn zaistniałej sytuacji (k. 381).

Z powyższych względów Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do wykluczenia powoda z grona spółdzielców pozwanej z powodu rzekomego spowodowania znacznego spadku w obrotach sklepów i Piekarni.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu postawionego powodowi, a związanego ze sprzedażą pawilonu handlowego w W., podkreślenia wymaga, że w tym przedmiocie została podjęta przez Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni uchwała, co oznacza, iż Zarząd posiadał umocowanie do jego zbycia. W rezultacie nie sposób postawić ówczesnemu Zarządowi, w tym powodowi, oskarżenia, że działał wbrew woli członków Spółdzielni.

W toku niniejszej sprawy nie potwierdzono także zarzutu, że powód wyraził zgodę na sprzedaż pawilonu poniżej rynkowej wartości nieruchomości. Trudno bowiem pominąć okoliczność, że podstawą określenia ceny sprzedaży pawilonu była opinia rzeczoznawcy majątkowego. Nadto celem uzyskania jak najwyższej ceny sprzedaży pawilonu, Zarząd ogłosił przetarg na jej nabycie, dzięki czemu Spółdzielnia pozyskała środki pieniężne o wartości 250.500 zł.

Warto przy tym zwrócić uwagę, że zeznający w sprawie świadkowie, którzy pełniąc funkcję członków Rady Nadzorczej głosowali za wykluczeniem powoda (np. Z. R.), nie potrafili określić, za jaką – choćby orientacyjnie - cenę powinna być sprzedana przedmiotowa nieruchomość. Jednocześnie poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie pozostają w oczywistej sprzeczności z treścią zeznań tych świadków, którzy podawali, że Zarząd dokonał zbycia nieruchomości poniżej jej wartości określonej przez rzeczoznawcę (k. 383). Nie sposób wykluczyć, że takie błędne założenie członków Rady Nadzorczej, który podjęli uchwałę i wykluczeniu powoda ze Spółdzielni, wynikała z tego, że nie zapoznali się oni z jakąkolwiek dokumentacją związaną ze sprzedażą nieruchomości (k. 383). Z drugiej strony powinni oni posiadać stosowną wiedzę na ten temat, skoro byli obecni na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu (...) r., kiedy to m. in. powód składał wyjaśnienia także w zakresie okoliczności związanych ze sprzedażą pawilonu w W..

Dodatkowo wyżej wskazani świadkowie podnosili argumenty wskazane w treści uzasadnienia zaskarżonej uchwały, jakoby nie było ekonomicznej potrzeby zbywania pawilonu w W., albowiem pozwana nie potrzebowała środków finansowych ze sprzedaży. Jednak świadek J. N. (1) (główna księgowa pozwanej) wskazała, że od niespełna roku budynek stał pusty, w związku z czym istniała konieczność ponoszenia kosztów jego utrzymania rzędu kilku tysięcy złotych rocznie. Poza tym dzięki pozyskaniu środków pieniężnych ze sprzedaży pawilonu, pozwana nie była zmuszona wypowiedzieć lokaty na pokrycie bieżących kosztów utrzymania pozwanej, przez co nie utraciła zysku z tej lokaty w wysokości około 10.000zł.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że strona pozwana nawet nie podjęła się próby wykazania, iż sprzedaż pawilonu w W. doprowadziła do powstania szkody po jej stronie. Co więcej, nie przedłożyła dokumentacji dotyczącej przeprowadzonej sprzedaży nieruchomości, do czego sama się zobowiązała (k. 183), zaś podane przez nią argumenty

(okoliczności) mające świadczyć o słuszności decyzji w sprawie wykluczenia powoda ograniczyły się do powielenia treści zaskarżonej uchwały.

Jednocześnie zauważyć należy, że w toku sprawy pozwana nie zakwestionowała rzetelności i prawidłowości wyceny, jaka została sporządzona przez rzeczoznawcę w związku z planowaną sprzedażą pawilonu. Pomijając zatem wcześniej opisane przyczyny, dla których przedmiotowe powództwo zostało uwzględnione (uchybień formalne), uznać należało, że brak jest uzasadnionych podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy na okoliczność ustalenia rynkowej wartości pawilonu w W. (k. 177) tym bardziej, że pozwana, reprezentowana przecież przez pełnomocnika profesjonalnego, nie przedstawiła dokumentacji umożliwiającej przeprowadzenie takiego dowodu. Z powyższych względów Sąd oddalił omawiany wniosek dowodowy strony pozwanej.

Tym samym nie można było uznać, aby dokonanie sprzedaży nieruchomości w W. za cenę wyższą niż ustalona przez rzeczoznawcę majątkowego w sytuacji, gdy utrzymanie nieużytkowanej od ponad roku nieruchomości generowało dodatkowe koszty, stanowiło działanie na szkodę Spółdzielni, a przynajmniej pozwana tego nie udowodniła.

W ocenie Sądu, brak też było podstaw do wykluczenia powoda z uwagi na to, że brał udział w działaniach Zarządu zmierzających do sprzedaży działki przy ul. (...) w O. bez zgody Walnego Zgromadzenia.

Z treści zeznań świadka J. N. (1) wynika bowiem, że Zarząd nie próbował dokonać zbycia wyżej opisanej nieruchomości bez zgody walnego zgromadzenia, tj. nie zamieścił informacji o zamiarze sprzedaży, a jedynie rozważał propozycję złożoną przez podmioty zainteresowane. Nie można czynić członkom Zarządu zarzutu z tego względu, że jedynie zastanawiał się nad ewentualną możliwością przyjęcia oferty, bez jednoczesnego podjęcia konkretnych działań w postaci chociażby podpisania umowy przedwstępnej sprzedaży. Z treści samej uchwały Rady Nadzorczej nr (...) wynika, że powód „prowadził negocjacje z oferentami”, to nie jest przecież równoznaczne z dokonaniem sprzedaży nieruchomości, a tym bardziej z doprowadzeniem do powstania szkody po stronie pozwanej. Wręcz przeciwnie, rozważanie różnego rodzaju propozycji i podejmowanie rozmów z kontrahentami jest nie tylko uprawnieniem, ale wręcz obowiązkiem Zarządu prowadzącego bieżące sprawy Spółdzielni.

Podobnie Sąd nie znalazł przyczyn, dla których powód miałby zostać wykluczony ze Spółdzielni z uwagi na to, że nie doprowadził do uruchomienia wielkopowierzchniowego sklepu w O. i jednocześnie zamknął trzy sklepy prowadzone przez pozwaną.

Do powyższych kwestii odniosła się zeznająca w sprawie księgowa J. N. (1), która podała, że wspomniane sklepy przynosiły Spółdzielni straty już od kilku lat, co stało się przyczyną podjęcia decyzji o ich zamknięciu. Dwa z tych sklepów zostały wydzierżawione, zaś trzeci cały czas stoi pusty (także w okresie pełnienia funkcji przez prezesa J. P.). Skoro pozwana Spółdzielnia prowadzi działalność gospodarczą nastawioną na uzyskiwanie jak największego zysku, to nie sposób postawić zarzutu Zarządowi, że działa na szkodę pozwanej poprzez ograniczanie jej strat powstałych na skutek utrzymywania nierentownych od kilku lat sklepów. Nawet świadek R. S. przyznał, że względniejsze jest – z punktu widzenia ekonomii – wydzierżawianie sklepu niż prowadzenie w nim nierentownej działalności gospodarczej (k. 382).

W rezultacie trudno uznać, że strona pozwana postawiła powodowi zasadny zarzut działania na jej szkodę w zakresie wyżej opisanym. Spółdzielnia w żaden sposób nie udowodniła swych racji, co musiało skutkować uznaniem, że przywołane w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały okoliczności, mające stanowić podstawę wykluczenia powoda z grona spółdzielców, nie polegają na prawdzie.

Kolejna kwestia wskazana w zaskarżonej uchwale dotyczyła niewłaściwego, w ocenie pozwanej, zarządzania kadrami w ten sposób, że akceptował zwolnienie kierownika piekarni (...). Jednak z zeznań samego powoda, potwierdzonych przez świadka J. N. (1), R. P. (1) i I. K., pełniące obowiązki kadrowej w Spółdzielni, wynika, że do zakresu obowiązków K. Z. nie należały sprawy kadrowe, albowiem zajmował się nimi tylko i wyłącznie prezes Zarządu. Powyższe oznacza, że powód nie miał znaczącego wpływu na decyzje podejmowane w omawianym zakresie, w związku z czym nie mogą one

stanowią podstawy jego wykluczenia. Tym bardziej nie ma dowodów na to, że powód ingerował lub celowo wpływał na decyzję Zarządu, aby zatrudnić niekompetentną osobę, czym miał działać na szkodę Spółdzielni.

Podobnie rzecz się ma z zarzutem określonym jako akceptowanie procedury fałszowania dokumentacji kadrowo-płacowej w sprawie J. W. i N. K.. Brak wiedzy powoda na temat rzekomego niszczenia umowy o pracę wyżej wskazanych osób w sposób oczywisty musi się wiązać z uznaniem go braku podstaw do wykluczenia powoda.

Ponadto brak jest dowodów na to, że przez kilka miesięcy K. Z. wynajmował magazyn przy ul. (...) w O., bez zawarcia jakiegokolwiek umowy i nie pobierając z tego tytułu żadnych opłat.

Kolejną kwestią podnoszą w zaskarżonej uchwale było uporczywe nie przestrzeganie prawa związanego ze zwoływaniem Grup Członkowskich i świadomym pomijaniem m wszystkich spółdzielców, w stosunku do których podjęto nieprawomocną decyzję o wykluczeniu.

W toku składania zeznań powód przyznał, że część członków pozwanej w sposób nieprawidłowy nie zostało zawiadomionych o zebraniu Grup Członkowskich w 2010 r. mimo, że podjęte w stosunku do nich uchwały o wykluczeniu nie były jeszcze prawomocne. Powyższe było wynikiem zmian przepisu art. 24 § 3 ustawy – Prawo spółdzielcze i jednocześnie zmian § 22 Statutu poprzez precyzyjne określenia, że wykluczenie członka Spółdzielni staje się skuteczne dopiero po upływie wszystkich terminów do zaskarżenia uchwały, względnie po prawomocnym rozstrzygnięciu sprawy przez sąd powszechny. Powód wyjaśnił przy tym, że nie miał on świadomości zmiany dotychczasowych regulacji prawnych tym bardziej, że był on członkiem Zarządu tylko na pół etatu.

W rezultacie Sąd nie znalazł podstaw do uznania, że nieprawidłowe zwołanie Grup Członkowskich dokonane przez Zarząd w 2010 r. było spowodowane świadomym (a tym bardziej uporczywym) działaniem powoda, które mogłoby stanowić uzasadnioną przyczynę wykluczenia go z grona spółdzielców.

W zakresie zarzutu związanego z przyjęciem K. W. w poczet członków zauważyć należy, że ewentualne naruszenie przepisów Statutu w tym zakresie nie jest wystarczającym powodem do wykluczenia powoda ze Spółdzielni, a co najwyżej mogło stanowić przyczynę pozbawienia go funkcji członka Zarządu. Podkreślenia przy tym wymaga, że mimo tak poważnego – jak twierdzi pozwana – naruszenia przepisów Statutu, Rada Nadzorcza Spółdzielni stwierdziła nieważność uchwały Zarządu w sprawie przyjęcia w poczet członków K. W. dopiero w dniu 18 lipca 2012 r., a więc ponad półtora roku od jej podjęcia (29 listopada 2010 r.) i ponad pół roku od dnia podjęcia uchwały w przedmiocie wykluczenia powoda (8 grudnia 2011 r.).

Zdaniem Sądu, zarzut kierowania do różnych instytucji zawiadomień o nieprawidłowościach w Spółdzielni nie mógł stanowić podstawy do wykluczenia powoda z członkostwa.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały powodowi zarzucono, iż zgłaszał do organów ścigania nieuzasadnione zawiadomienia o popełnieniu przestępstw. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika jednak, że mimo umorzenia dochodzenia w sprawie m. in. niezwoływania walnych zgromadzeń Spółdzielni z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu, Prokurator Prokuratury Rejonowej O.-P. w O. potwierdził naruszenie przepisów ustawy – Prawo spółdzielcze. Powyższe oznacza, że wspomniane zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie były pozbawione racji.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na charakter działalności strony pozwanej, która jest podmiotem zrzeszającym nieograniczoną liczbę osób i jednocześnie prowadzącym działalność gospodarczą. Sam fakt bycia przedsiębiorcą wiąże się z koniecznością znoszenia licznych kontroli (np. ze strony organów skarbowych), które praktycznie w każdym przypadku stanowią utrudnienie w normalnym funkcjonowaniu jednostki. Dostrzec także trzeba, że pozwana zrzesza około 70 członków (właścicieli), w związku z czym naturalnym zjawiskiem jest postawianie zatargów między nimi czy też wyrażanie niezadowolenia ze sposobu prowadzenia Spółdzielni, co może się przejawiać m. in. składaniem zawiadomień do organów kontroli.

Z powyższych względów pozwana Spółdzielnia musi się liczyć z utrudnieniami mogącymi powstać na skutek działań podjętych przez niezadowolonych spółdzielców tym bardziej, że ich prawem jest kontrola pozwanej. W tej sytuacji wszczynanie postępowań kontrolnych przez członków Spółdzielni nie może samo w sobie stanowić automatycznej podstawy ich wykluczenia, zwłaszcza w kontekście istniejącego sporu między członkami oraz chęci zbadania działań organów pod kątem ich prawidłowości. Dopiero składanie oczywiście bezpodstawnych zawiadomień, których celem jest tylko i wyłącznie uniemożliwienie normalnego funkcjonowania organów Spółdzielni i wykonywania podstawowych zadań, może stanowić przyczynę wykluczenia spółdzielcy. Przypomnieć bowiem trzeba, że powód mógłby zostać wykluczony ze Spółdzielni tylko w przypadku podjęcia świadomych i umyślnych działań nakierowanych na wyrządzenie pozwanej szkody.

Wprawdzie w toku procesu bezspornie ustalono, że działania Spółdzielni były przedmiotem różnego rodzaju kontroli, niemniej pozwana nie wykazała, że podjęte w tym celu działania powoda spełniały kryteria, o których mowa w § 21 ust. 1 Statutu tym bardziej, że takie zawiadomienia składały także inne osoby. Poza tym pozwana nie podjęła próby udowodnienia, że wskazane przez nią postępowania sprawdzające były nad wyraz uciążliwe w porównaniu z typowymi kontroli, którymi jest poddawana jako przedsiębiorca.

Podsumowując, przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie wykazało prawdziwości zarzutów podniesionych w stosunku do powoda w treści zaskarżonej uchwały Rady Nadzorczej, względnie – nawet przy przyjęciu ich zaistnienia – nie zostały spełnione przesłanki wykluczenia powoda z członkostwa określone w § 21 Statutu Spółdzielni i z tych przyczyn powództwo o uchylenie uchwał także zasługiwało na uwzględnienie (niezależnie od wcześniej opisanej przesłanki o charakterze formalnym).

Kończąc rozważenia, jeszcze raz zaznaczyć należy, że cała procedura związana z wykluczeniem powoda była nieprawidłowa, począwszy od braku jego zawiadomienia o posiedzeniu Rady Nadzorczej (...). i tym samym uniemożliwienia mu podjęcia obrony, nieprzedstawienia przez Zarząd dowodów świadczących o prawdziwości stawianych mu zarzutów, a skończywszy na braku zasadności przyczyn jego wykluczenia.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 42 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze w związku z wyżej wymienionymi przepisami Statutu, Sąd uchylił zaskarżoną uchwałę (...)Rady Nadzorczej (...), o czym orzekł w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu należnych powodowi Sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zaliczając do nich: opłatę sądową od pozwu w wysokości 200 zł, koszt zastępstwa procesowego w wysokości 180 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. (vide: pkt II wyroku). O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.- III wyroku.